

**TYOLOGIE EVROPSKÝCH
HRANIČNÍCH REGIONŮ
PŘESHraniČNÍ PROBLEMATIKA 8**

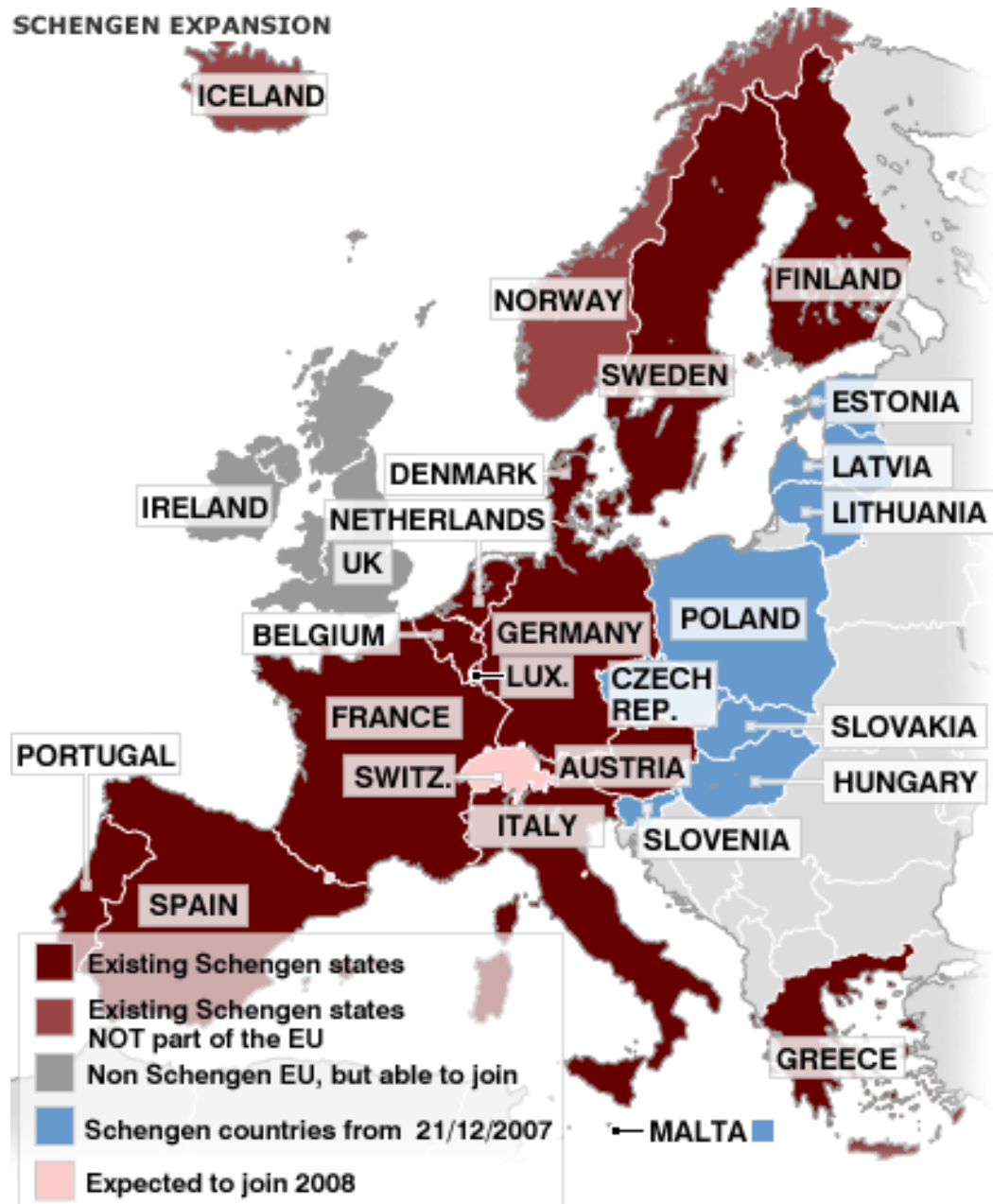
VZTAH K SCHENGENSKÉ DOHODĚ – 5 TYPŮ:

- Členské země EU, které jsou součástí Schengenu
 - 22 zemí
- Členské země EU, které jsou součástí Schengenu částečně
 - 2 země – IR, UK, spolupráce v oblasti bezpečnosti a justice, nepodepsaly
- Země, které jsou součástí Schengenu a nejsou členy EU
 - ISL, NOR, SWE
- Členské země EU, které dosud nesplňují kritéria přijetí do Schengenu
 - FL, KY, RUM, BUL
- Jiné země bez hraničních kontrol, nejsou signatáři
 - MON, SM, VAT).
- Zvláštní případ – není součástí Schengenu, na hranicích jsou kontroly, pro občany EU stačí pouze občanský průkaz, ostatní musí mít cestovní pas
 - Andorra

VZTAH K SCHENGENSKÉ DOHODĚ

<https://www.euroskop.cz/742/sekce/aktualni-stav>

- Příhraniční regiony na vnějších hranicích EU vykazují podstatně větší různorodost z hlediska charakteristik (rozvoje, politického vývoje)
 - nejvyspělejší regiony (hranice EU a Švýcarska)
 - regiony s extrémní polohou v severní Evropě (hranice Švédska, Finska, Norska a Ruska)
 - nejméně rozvinuté regiony na hranicích se zeměmi střední a východní Evropy
 - Typologie příhraničních regionů na vnějších hranicích EU zahrnuje čtyři rozdílné typy (AGEG 2008):

TYOLOGIE PŘÍHRANIČNÍCH REGIONŮ NA VNĚJŠÍCH HRANICÍCH EU

- A) Přeshraniční spolupráce na vnějších hranicích EU s vyspělými zeměmi ESVO (Norsko, Švýcarsko) zahrnuje spolupráci mezi ekonomicky vyspělými regiony.
 - Na hranicích se Švýcarskem od 60. let 20. století
 - intenzivní přeshraniční aktivity a vysokou úroveň vzájemného působení a kontaktů = mezinárodní vstupní nebo tranzitní zóny
 - institucionalizované struktury a programy určené k přeshraničnímu rozvoji
 - přeshraniční struktury (pracovní skupiny nebo svazy - jako ARGE Alpen Adria)
 - rozsáhlé struktury pro spolupráci (např. Nordic Council)

- B) Přeshraniční spolupráce na vnějších hranicích EU se zeměmi střední a východní Evropy, diferenciace X shodné znaky a problémy:
 - do nedávné doby absence politických a historických důvodů pro přeshraniční spolupráci,
 - citlivost politického prostředí, které působí jako překážka pro spolupráci,
 - vážná ekonomická nevyváženost, která způsobuje problémy ve smyslu partnerství při přeshraniční spolupráci
 - hodnota pracovní síly, úroveň investic, průmyslová infrastruktura, produktivita práce, nezaměstnanost, technická infrastruktura, životní prostředí
 - migrační toky (ekonomická emigrace, utečenci) X prohlubování přeshraničních kontaktů a narušení příhraničních zón,
 - velké rozdíly ve správních a právních strukturách mezi zeměmi na vnějších hranicích
 - Od velmi centralizovaných zemí SVE k federativnějším strukturám
 - Impulzem 1994 spuštění programu CBC Phare jako protiváhy Interregu v zemích EU

- C) Přeshraniční spolupráce na vnějších hranicích EU s ostatními zeměmi střední a východní Evropy (Albánie, Rusko)
 - hranice stále funkci bariéry, což se odráží i v přeshraniční spolupráci, která je velmi omezená.
- D) Přeshraniční spolupráce na vnějších hranicích EU, což jsou námořní hranice se zeměmi ve Středomoří včetně Maroka.
 - společné znaky:
 - společná hranice, tj. moře jako přirozená fyzicko-geografická bariéra komunikace mezi regiony, společné problémy týkající se životního prostředí, využití a zpracování mořských zdrojů, společné praktické záležitosti (bezpečnost, záchranné služby)

NOVÁ TYPOLOGIE AGEG HRANIČNÍCH A PŘESHraniČNÍCH REGIONŮ V EVROPĚ (2008)

Typ 1: Předjezdec integrace	Velmi vysoký stupeň všeobecné přeshraniční integrace <ul style="list-style-type: none">• vysoký stupeň sociokulturní/hospodářské koheze,• vysoký stupeň intenzity přeshraniční spolupráce.
Typ 2: Regiony, blížící se předjezdcům integrace	Středně vysoký stupeň všeobecné přeshraniční integrace <ul style="list-style-type: none">• vysoký stupeň buď sociokulturní/hospodářské koheze nebo intenzity přeshraniční spolupráce,• střední stupeň buď sociokulturní/hospodářské koheze nebo intenzity přeshraniční spolupráce.
Typ 3: Kandidáti integrace	Střední stupeň přeshraniční integrace <ul style="list-style-type: none">• střední stupeň sociokulturní/hospodářské koheze,• střední stupeň intenzity přeshraniční spolupráce.
Typ 4: Regiony, blížící se kandidátům integrace	Slabý stupeň přeshraniční integrace <ul style="list-style-type: none">• střední stupeň buď sociokulturní/hospodářské koheze nebo intenzity přeshraniční spolupráce,• slabý stupeň buď sociokulturní/hospodářské koheze nebo intenzity přeshraniční spolupráce.
Typ 5: Regiony, hledající perspektivu k integraci	Velmi slabý stupeň přeshraniční integrace <ul style="list-style-type: none">• velmi slabý stupeň sociokulturní/hospodářské koheze,• velmi slabý stupeň intenzity přeshraniční spolupráce.

ÚROVEŇ HODNOCENÝCH PŘESHraniČNÍCH PRVKŮ A PŘÍKLADY VYBRANÝCH TYPŮ / EVROPA

Oblast / kritérium	EUREGIO (DE/NL)	Inn- Salzach (DE/AT)	Lubelskie Region (Bug) (PL/BY/UK)	Spree- Neiße- Bober (PL/DE)
Socio-kulturní/hospodářská soudržnost a typ hranice				
historické, kulturní a jazykové propojení jako faktor přeshraniční identity	+-	+++	+-	---
přeshraniční hospodářské/obchodní vztahy a trh práce, umožňující hospodářskou soudržnost	+++	+++	+-	---
otevřenost/propustnost hranice	+++	+++	---	+-
Intenzita přeshraniční spolupráce				
stupeň institucionalizace přeshraniční spolupráce	+++	+-	---	+-
rozmanitost aktérů podílejících se na přeshraničním partnerství	+-	+-	+-	+-
rozsah přeshraničních aktivit ke zlepšení životních podmínek	+++	---	+++	+-
udržitelnost přeshraničních struktur a zapojení do programů EU	+++	+-	+++	---
Typ (podle tab.1)	1.	2.	3.	4.

ÚROVEŇ HODNOCENÝCH PŘESHraniČNÍCH PRVKŮ A PŘÍKLADY VYBRANÝCH TYPŮ / ČESKO

Oblast / kritérium	Silva Nortica (CZ/AT)	Bayerischer Wald – Šumava – Mühlviertel (DE/CZ/AT)	Elbe/Labe (DE/CZ)
Socio-kulturní/hospodářská soudržnost a typ hranice			
historické, kulturní a jazykové propojení jako faktor přeshraniční identity	---	+-	---
přeshraniční hospodářské/obchodní vztahy a trh práce, umožňující hospodářskou soudržnost	+-	+-	+-
otevřenost/propustnost hranice	++-	+++	++-
Intenzita přeshraniční spolupráce			
stupeň institucionalizace přeshraniční spolupráce	+-	+-	+-
rozmanitost aktérů podílejících se na přeshraničním partnerství	+-	+-	+-
rozsah přeshraničních aktivit ke zlepšení životních podmínek	+-	+-	+-
udržitelnost přeshraničních struktur a zapojení do programů EU	++-	+-	+-
Typ (podle tab.1)	4.	3.	4.